

BÖLÜM 29

COVID 19 VE ANESTEZİ

Mehtap BALCI¹

GİRİŞ

Salgın sözlük anlamı olarak hastalığın kısa bir süre içerisinde bir çok insan, hayvan yada bitkiye bulaşması anlamına gelmektedir. Salgınlar yayılma alanları dikkate alınarak endemik, epidemik ve pandemik olarak sınıflandırılır.

Endemik:Hastalıkların belirli toplumlarda, belirli bir bölgeyle sınırlı, belirli oranlarda görülmesine denir.

Epidemik: hastalığın, bölgesel bir hastalık olarak ortaya çıkarak aniden daha geniş bölgeler veya ülkelere yayılım göstermesidir

Pandemik:Hastalığın yayılım hızının önüne geçilemeyerek küresel boyutta tehlike arz eden, dünyadaki pek çok ülke veya kıtayıda kapsayan salgınlara denir.

Salgın hastalıklar elbetteki insanlık tarihini de büyük öneme sahiptir. Hem maddi hem manevi

olarak toplumları yıprattığını hepimiz bilmekteyiz. Hastalıkların seyrini kalabalık toplumlarda yaşamak, temizlik kurallarına uyulmaması, temiz su kaynaklarının hızla tükenmesi, vektörlük yapacak canlıların artması (sivri sinek vb), kötü hava koşulları ve daha sayamayacağımız bir çok sebep etkilemektedir.

Dünden bugüne insanoğlu birçok salgın ile karşı karşıya kalmıştır. Tarihi kayıtlara bakıldığında M. Ö 430'da Peloponezya Savaşı sırasında veba salgını ilk kez görüldü. Bu salgında toplumun yaklaşık %30 u öldü (1-2). MS 165-180 de Antony Vebası ise yaklaşık 5000 insanın ölümü ile sonuçlandı. (1)

Bu salgınlardan sonra Justinion Vebası (541-542), cüzzam (11. yüzyıl), Kara Ölüm (1346-1353), Kolomb Değişimi (1492), Londra Büyük Vebası (1665-1666), Birinci Kolera Salgını (1817-1824), İkinci Kolera Salgını 1827-1835), Üçüncü Kolera Salgını (1839-1860), Rus Gribi (1889-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Bölümü, drmehtapbalci@hotmail.com

SONUÇ

Sonuç olarak bulaşıcı hastalığı olan hastalar için ayrı bir ameliyat salonu ayarlanmalıdır. Hasta transferinde bulaşı azaltmak adına gerekli tedbirler alınmalıdır. Sağlık çalışanlarının herhangi bir şekilde enfeksiyona maruz kalmamaları için gerekli ekipmanlar bulundurulup tüm tedbirler alınmalıdır.

KAYNAKLAR

- History. com Editors. (2020). Pandemics that changed history. (Şubat 2022. <https://www.history.com/topics/middle-ages/pandemics-timeline>)
- Littman RJ. The plague of athens: epidemiology and paleopathology. *MT SINAI J MED.* 2009;76:456–467.
- Ahmadı A, Şirin H, Ergüder T. Dünyada salgın tarihçesi. *Turkey Health Literacy Journal.* 2020;1: 87-97.
- Hays JN. (1938). *Epidemics and pandemics: their impacts on human history.* California: Oxford University Press)
- World Health Organization. (2020). WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID 19 (Şubat 2022. <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19>).
- World Health Organization. (2020). Statement on the second meeting of the International Health Regulations (2005) Emergency Committee regarding the outbreak of novel coronavirus (2019-nCoV). (Şubat 2022. [https://www.who.int/news/item/30-01-2020-statement-on-the-second-meeting-of-the-international-health-regulations-\(2005\)-emergency-committee-regarding-the-outbreak-of-novel-coronavirus-\(2019-ncov\)](https://www.who.int/news/item/30-01-2020-statement-on-the-second-meeting-of-the-international-health-regulations-(2005)-emergency-committee-regarding-the-outbreak-of-novel-coronavirus-(2019-ncov)))
- Porta, M. (2008). *Dictionary of Epidemiology.* California: Oxford University Press.
- Lauer SA, Grantz KH, Bi Q, et al. The Incubation Period of Coronavirus Disease 2019 (COVID 19) From Publicly Reported Confirmed Cases: Estimation and Application. *Ann Intern Med.* 2020;172:577-582.
- Xia W, Shao J, Guo Y, et al. Clinical and CT features in pediatric patients with COVID 19 infection: Different points from adults. *Pediatr Pulmonol.* 2020;55:1169-1174.
- New York Times. 2020. Coronavirus Death Toll Climbs in China, and a Lockdown Widens. (Şubat 2022. <https://www.nytimes.com/2020/01/23/world/asia/china-coronavirus.html>)
- Shereen MA, Khan S, Kazmi A, et al. COVID 19 infection: Emergence, transmission, and characteristics of human coronaviruses. *J Adv Res.* 2020;24:91–98.
- Cascella M, Rajnik M, Cuomo A, et al. (2022). Features, evaluation and treatment Coronavirus (COVID 19). StatPearls Publishing: Treasure Island; FL.
- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı. (2020). COVID 19 rehberi. (Şubat 2022. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66301/covid-19-rehberi.html>)
- Huang C, Wang Y, Li X, et al. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet.* 2020;395:497–506.
- Ren LL, Wang YM, Wu ZQ, et al. Identification of a novel coronavirus causing severe pneumonia in human: a descriptive study. *Chin. Med. J.* 2020;133:1015-1024.
- Rothan HA, Byrareddy SN. The epidemiology and pathogenesis of coronavirus disease (COVID 19) outbreak. *J Autoimmun.* 2020;109:102433.
- Wang W, Tang J, Wei, F. Updated understanding of the outbreak of 2019 novel coronavirus (2019-nCoV) in Wuhan, China. *Journal of Medical Virology.* 2020;92:441–447.
- Nishiura H, Jung S, Linton NM, et al. The extent of transmission of Novel Coronavirus in Wuhan, China, 2020. *J. Clin. Med.* 2020;9:330.
- Center of Disease Control and Prevention (CDC). 2020. Interim Infection Prevention and Control Recommendations for Patients with Suspected or Confirmed Coronavirus Disease 2019 (COVID 19) in Healthcare Settings. (Şubat 2022. <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/infection-control-recommend>).
- Phan LT, Sweeney D, Maita D, et al. Respiratory viruses on personal protective equipment and bodies of healthcare workers. *Infect Control Hosp Epidemiol.* 2019;40:1356-1360
- Türk Yoğun Bakım Derneği. (2020). (Şubat 2022. <https://www.tuyud.org.tr/wp-content/uploads/2020/04/ESICM-SCCM-COVID-19-KLAVUZ.pdf>).
- John TJ, Hassan K, Weich H. Donning and doffing of personal protective equipment (PPE) for angiography during the COVID 19 crisis. *Eur Heart J.* 2020;9:330.
- Chen X, Liu Y, Gong Y, et al. Perioperative management of patients infected with the novel coronavirus: recommendation from the Joint Task Force of the Chinese Society of Anesthesiology and the Chinese Association of Anesthesiologists. *Anesthesiology.* 2020;132:1307-1316.
- Tran K, Cimon K, Severn M, et al. Aerosol generating procedures and risk of transmission of acute respiratory infections to healthcare workers: a systematic review. *PLoS One.* 2012;7:e35797.
- Wax RS, Christian MD. Practical recommendations for critical care and anesthesiology teams caring for novel coronavirus (2019-nCoV) patients. *Can J Anaesth.* 2020;67:568-576.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2020). Interim infection prevention and control recommendations for patients with confirmed coronavirus di-

- sease 2019 (COVID 19) or persons under investigation for COVID 19 in healthcare settings. (Şubat 2022. https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/infection-control-recommendations.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fcoronavirus%2F2019ncov%2Finfectioncontrol%2Fcontrol-recommendations.html.)
27. Lee-Archer P, von Ungern-Sternberg BS. Pediatric anesthetic implications of COVID 19—A review of current literature. *Paediatr. Anesth.* 2020; 30:136-141.
 28. Dexter F, Parra MC, Brown JR, et al. Perioperative COVID 19 Defense: An EvidenceBased Approach for Optimization of Infection Control and Operating Room Management. *Anesth Analg.* 2020;131: 37-42.
 29. T. C. Sağlık Bakanlığı. 2020. COVID 19 acil anestezi yönetimi. (Şubat 2022. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66164/covid-19-acil-anestezi-yonetimi.html>.)
 30. Anıl AB, Küllüoğlu EP. Çocuk yoğun bakım ünitesinde COVID 19 yönetimi. *Tepecik Eğit. ve Araşt. Hast. Dergisi.* 2020;30:156-167
 31. Cook TM, El-Boghdadly K, McGuire B, et al. Consensus guidelines for managing the airway in patients with COVID 19: Guidelines from the Difficult Airway Society, the Association of Anaesthetists the Intensive Care Society, the Faculty of Intensive Care Medicine and the Royal College of Anaesthetists. *Anaesthesia.* 2020;75:785-799.
 32. Tang G, Chan AKM. Perioperative management of suspected/confirmed cases of COVID 19. *Anaesth Tutor Week.* 2020;19:1-13
 33. Brewster DJ, Chrimes NC, Do TB, et al. Consensus statement: Safe airway society principles of airway management and tracheal intubation specific to the COVID 19 adult patient group. *Med J Aust.* 2020;212:472-481.
 34. Peng PW, Ho PL, Hota SS. Outbreak of a new coronavirus: what anaesthetists should know. *BJA.* 2020;124:497-501.